

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต

ด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศสู่ความเป็นสากล

A Study of the Need for Managing the Bachelor of Business Administration

Program with International Cooperation Towards Internationalization

อัจฉรียา นันทศิริพล^{1*}, ศรนนท์ อารีสophonพิเชฐ^{2**}, อัจศรา ประเสริฐสิน³

Achareeya Nunthasiriphon^{1*}, Sornnate Areesophonpichet^{2**}, Ujsara Prasertsin³

¹ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

¹ Doctor of Philosophy Program in Higher Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University

254 Phayathai Road, Khwaeng Wang Mai, Pathumwan, Bangkok, 10330, Thailand

² คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

254 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

² Faculty of Education, Chulalongkorn University

254 Phayathai Road, Khwaeng Wang Mai, Pathumwan, Bangkok, 10330, Thailand

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

59 หมู่ 2 ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12130 ประเทศไทย

³ Faculty of Education, North Bangkok University

59 Moo 2, Bueng Yi Tho Sub-district, Thanyaburi District, Pathum Thani Province, 12130, Thailand

รับทบทวน: 18 เมษายน 2568

ปรับปรุงบทความ: 6 มิถุนายน 2568

ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 18 มิถุนายน 2568

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: achareeya_swb@yahoo.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์หลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน จำนวน 45 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง อาจารย์จากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่เปลี่ยนประเภทจากวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีเครือข่ายสถาบันอาชีวศึกษาที่เทียบโอนผู้สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อสรุปผลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ด้วยค่าเฉลี่ย และความต้องการจำเป็น (PNI) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ต้องการให้สถาบันพิจารณาการเทียบโอนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานเชิงวิชาการ (Academic portfolio) มากที่สุด ($PNI = 1.06$ และ 1.00) 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ ภาครัฐมีความต้องการการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบ ($PNI = 0.65$) และเอกชนต้องการให้สถาบันทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินคุณภาพ ($PNI = 1.12$) 3) ด้านการฝึกประสบการณ์ ภาครัฐและเอกชนต้องการให้มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์แบบออนไลน์ในกรณีจำเป็น ($PNI = 2.72$ และ 1.08)

คำสำคัญ

การบริหารจัดการหลักสูตร ความต้องการจำเป็น สถาบันอุดมศึกษา

Received: April 18, 2025

Revised: June 6, 2025

Accepted: June 18, 2025

Abstract

This research article aims to study the current state, desired state, and necessary needs for the management of the Bachelor of Business Administration (BBA) program that involves collaboration between Thai higher education institutions and foreign vocational institutions. Data was collected through questionnaires distributed to 45 faculty members involved in the BBA program related to international business from both public and private higher education institutions. The research findings are as follows: 1) Curriculum Management: Both public and private sectors emphasize online learning and the use of English by instructors. The desired state for the public sector focuses on learning outside the classroom, while the private sector

prioritizes virtual learning environments. The necessary need is to develop more learning spaces outside the classroom. 2) Academic Administration: Both sectors emphasize teaching through electronic media and blended learning. The desired state focuses on integrating flexible content that is appropriate for the modern era. The necessary need is for comprehensive assessment and quality assurance through participation from various stakeholders to enhance educational standards. 3) Internship Experience: Both public and private sectors emphasize planning and evaluating internship experiences. The public sector focuses on online internships and evaluations by instructors, while the private sector uses the Backward Design approach and workplace simulation methods. The desired state places importance on evaluations from both instructors and employers. The highest necessary need is preparing for online internships and evaluating students' performance.

Keywords

Curriculum management, necessary needs, higher education institutions

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันในบริบทของโลกไร้พรมแดนที่ขับเคลื่อนด้วยกระแสโลกวิถีและเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การแข่งขันในภาคธุรกิจทั่วโลกที่ความเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ตลาดแรงงานทั่วโลกเผชิญกับความท้าทายในการสร้างบุคลากรที่มีทักษะสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ข้อมูลจากหลายแหล่งชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างทักษะที่บัณฑิตมีกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม (World Economic Forum, 2020, 10-45) สำหรับประเทศไทย ปัญหาดังกล่าวปรากฏชัดเจน โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนไม่น้อยยังขาดทักษะการทำงานเชิงลึก การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง (ทิวา ดอนล้า และคณะ, 2564, 35-44) ยิ่งไปกว่านั้น ความสามารถทางภาษาอังกฤษของแรงงานไทยยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับนานาชาติและประเทศไทยในภูมิภาคอาเซียน (กัญญาณัฐ์ เตชะติอัศนีย์, 2562, 1) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานโลก

จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการแข่งขันในภาคธุรกิจปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาไทยมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศไทยและระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาบริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาไทยมีแนวโน้มในการขยายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยสถาบันอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Vocational Education and Training: VET) ต่างประเทศ ถือเป็นพันธมิตรที่มีศักยภาพ

ด้วยจุดแข็งในการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติและการสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างและเติมเต็มจุดอ่อนของสถาบันอุดมศึกษาไทยในด้านการฝึกทักษะและการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง การบูรณาการจุดแข็งของห้องส่องระบบการศึกษาจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร บริหารธุรกิจที่มีความสมดุลระหว่างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีที่แข็งแกร่งและทักษะการปฏิบัติที่เป็นเลิศ สอดคล้องกับแนวโน้มระดับโลกที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Work-Integrated Learning: WIL) เพื่อยกระดับความสามารถในการได้งานของบัณฑิต (ILO, 2021, 19-23) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในบริบททางธุรกิจระดับโลก มีทักษะภาษาต่างประเทศ และสามารถปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การผลิตบัณฑิตสู่ตลาดแรงงานของสถาบันอุดมศึกษาพบปัญหาซึ่งว่าทักษะระหว่างความรู้และความสามารถของบัณฑิตกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เกิดความตระหนักรถึงความจำเป็นของรูปแบบการศึกษาที่บูรณาการห้องด้านทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน (European Commission, 2021, 4-6) โดยหลักสูตรของอุดมศึกษาแบบดั้งเดิมที่เน้นหนักด้านพื้นฐานทฤษฎีและหลักการเชิงนามธรรมกำลังถูกท้าทายให้ปรับตัว โดยเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับความพร้อมในการทำงานของบัณฑิตและลดซึ่งว่าระหว่างความรู้ทางวิชาการกับการประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน (Yorke & Knight, 2006, 4)

การศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ประสบการณ์ของการศึกษาที่สถาบันอาชีวศึกษาจะสร้างผลลัพธ์ให้กับนักศึกษาเป็นอย่างดีในการศึกษาในมหาวิทยาลัย (McLaughlin & Mills, 2011, 77–86) โดยทั้งสถาบันโภลีเทคนิคและมหาวิทยาลัยต่างมีแหล่งทรัพยากรที่สามารถพึ่งพาได้ ซึ่งเป็นปัจจัยจำเป็นในความร่วมมือเพื่อที่จะให้หลักประกันแก่ผู้เรียนใช้เป็นเส้นทางและโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น (Nazzi, 2019, 58-71) จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความร่วมมือเป็นพหุติกรรมการทำงานร่วมกันของบุคคล กลุ่มบุคคล และอาจมีความหมายครอบคลุมไปถึงการร่วมมือขององค์กรซึ่งประกอบไปด้วย การออกแบบและการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย เพื่อนำมาทำแผนปฏิบัติการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการประเมินศักยภาพผลการทำงานเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงงาน โดยสมาชิกทุกคนต้องมีจิตสำนึกหรือความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง และแสวงหาวิธีการที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ในการทำงานของตนเอง (ภัทรรรธน์ นิลแก้วบวรวิชญ์, 2559, 22-23) อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาควิชาธุรกิจระหว่างประเทศมีความยุ่งยากลำบากเพิ่มมากขึ้น เทคโนโลยีการเรียนรู้ดิจิทัลจะช่วยปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้โดยสร้าง wang ของ การเรียนรู้แบบสม่ือนจริงได้มากยิ่งขึ้น แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของการโต้ตอบระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมปัจจุบัน สะท้อนถึงความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทักษะทางด้านเทคโนโลยีวิชาชีพเข้าไปอยู่ในหลักสูตรมากขึ้น (Fleacă et.al., 2022, 1236-1238) ซึ่งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือ ทำให้ผลการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นความต้องการที่จะเป็นองค์ประกอบของความร่วมมือนั้นยังไม่เพียงพอ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นต่อการบริหาร

จัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการจัดการหลักสูตรเพื่อการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพทรัพยากรัฐมนุษย์ของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สถาบที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Reviews)

การจัดการแบบผสมผสาน (Hybrid Approach/Campus): รากฐานและพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล

การจัดการแบบผสมผสาน (Hybrid Approach/Campus): รากฐานและพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล

การจัดการแบบผสมผสาน (Hybrid Approach/Campus) มีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา โดยมุ่งสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการแบ่งปันทรัพยากรดิจิทัล (Istenič, 2024, 2-3) การพัฒนาหลักสูตรร่วมและการเทียบโอนหน่วยกิต และการฝึกอบรมบุคลากร (OECD, 2021, 53-62) รวมถึง การสร้างเส้นทางการเรียนรู้แบบไร้รอยต่อ (Wibrow, 2022, 30-35; CEDEFOP, 2023, 2-4) โดยผลลัพธ์จากการจัดการแบบผสมผสานภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบัน ทำให้สถาบันการศึกษาทั้งสองฝ่ายสามารถตอบสนองความต้องการผู้เรียนที่หลากหลาย ขยายโอกาสการเข้าถึง และยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งสถาบันจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างงานวิชาการ การพัฒนาระบบดิจิทัล และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Selingo et al, 2021, 2-15)

ดังนั้น การสนับสนุนให้การจัดการแบบผสมผสานของสถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยความเป็นผู้นำ การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี รูปแบบทางการเงิน และการสื่อสาร (Selingo et al, 2021, 2-15) การบูรณาการองค์ประกอบเหล่านี้อย่างลงตัวจะขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบผสมผสานให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid learning): แนวทางปฏิรูปการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล

ยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Learning) ได้กลายเป็นแนวทางสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา โดยเป็นการผสมรวมการเรียนรู้ออนไลน์และความเข้มข้นของการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเข้าถึงได้ (UNESCO, 2020, 6-12) การจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริดที่มีประสิทธิภาพนั้น มีใช้เพียงการนำเครื่องมือออนไลน์มาใช้เสริมการสอน แต่เป็นกระบวนการที่ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบด้าน ตั้งแต่ความต้องการของผู้เรียน การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสม การดำเนินการที่เป็นไปได้ และการสังเกตเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงความยืดหยุ่นและความสามารถในการเข้าถึงการเรียนรู้ของสถาบันที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้เรียน (Dziuban et al, 2018, 213-240) ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานยังเชื่อมโยงกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาพันธมิตร การบูรณาการจุดแข็งของทั้งสองรูปแบบการศึกษา ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดจะช่วยสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่ไร้รอยต่อและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน ตัวอย่างของ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เช่น การผ่านการเรียนรู้เชิงทฤษฎีในสถาบันอุดมศึกษาเข้ากับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติในสถาบันอาชีวศึกษาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และกิจกรรมในชั้นเรียนที่ออกแบบร่วมกัน จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้เชิงลึกและทักษะการปฏิบัติที่จำเป็นต่อการทำงานจริง ความร่วมมือในลักษณะนี้ยังเปิดโอกาสให้มีการสอนแบบทีม (Gudoniene et. al, 2025, 15-17) โดยอาจารย์จากทั้งสองสถาบันหรือผู้เชี่ยวชาญจากภาคอุตสาหกรรมร่วมกันถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนได้รับมุ่งมองที่หลากหลายและเตรียมพร้อมสำหรับความท้าทายในโลกแห่งการทำงานจริง การขับเคลื่อนการเรียนรู้แบบผสมผสานที่อาศัยความร่วมมือระหว่างอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาจะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล

การฝึกประสบการณ์แบบผสมผสาน (Hybrid Apprenticeship/Internship Education): การบูรณาการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติงานจริง

การฝึกประสบการณ์แบบผสมผสาน (Hybrid Apprenticeship/Internship) เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมที่บูรณาการองค์ประกอบสำคัญสามประการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่รอบด้าน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานยุคปัจจุบัน (OECD, 2022, 65-69) มีใช้เพียงการนำส่วนประกอบที่ต่างกันมาร่วมกัน แต่เป็นการทำงานร่วมกันอย่างเกื้อหนุนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์

องค์ประกอบแรกคือ หลักสูตรของมหาวิทยาลัย (University Coursework) ซึ่งเป็นรากฐานในการสร้างความเข้าใจเชิงลึกในสาขาวิชา เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่ครอบคลุมและทันสมัย ส่งเสริมทักษะการวิจัยและการคิดวิเคราะห์ รวมถึงการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และเปิดโอกาสให้สร้างองค์ความรู้ใหม่ผ่านการวิจัย รากฐานทางทฤษฎีที่มีคนนี้เป็นเข็มทิศนำทางการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง

องค์ประกอบที่สองคือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติของสถาบันอาชีวศึกษา (VET Practical Training) ซึ่งเติมเต็มส่วนทฤษฎีด้วยการมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางเทคนิคและเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานจริง เน้นการลงมือปฏิบัติ การใช้เครื่องมือเฉพาะทาง และการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลอง เพื่อสร้างความชำนาญและความมั่นใจในการปฏิบัติงานจริง

องค์ประกอบสุดท้ายคือ การปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรม (Industry Placements) ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้และทักษะในสภาพแวดล้อมการทำงานจริงภายใต้การดูแลของผู้มีประสบการณ์ ช่วยพัฒนาทักษะนอกเหนือจากวิชาการและเทคนิค เช่น การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเข้าใจในบริบททางธุรกิจ การได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ช่วยให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้อย่างรวดเร็ว

การบูรณาการองค์ประกอบทั้งสามนี้อย่างมีเป้าหมาย สร้างผู้เรียนที่มีความรู้ทางทฤษฎีที่แข็งแกร่ง ทักษะเชิงปฏิบัติที่เชี่ยวชาญ และประสบการณ์การทำงานจริง ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมที่ดีที่สุดสำหรับการก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานและประสบความสำเร็จในอาชีพในอนาคต การฝึกประสบการณ์แบบผสมผสานนี้จึงเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างการศึกษากับโลกการทำงานอย่างแท้จริง

ความต้องการจำเป็น (Necessary Needs)

ความต้องการจำเป็น คือ ความแตกต่างที่สังเกตได้ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นปัจจัยของปัญหา และหากไม่ได้รับการแก้ไขจะนำไปสู่ผลเสียต่อหน่วยงาน บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ในทางตรงกันข้าม การดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นดังกล่าวจะส่งผลดี (ศิริพร อาจปักษา, 2557, 7) โดยการประเมินความต้องการจำเป็น (Need Assessment) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการระบุและทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ (current state) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กรหรือระบบให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการชี้ทิศทางการพัฒนาที่ตรงจุด ลดการสูญเสียทรัพยากรที่ไม่จำเป็น และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์

นอกจากนี้ การประเมินความต้องการจำเป็น มีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถช่วยในการกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงาน สะท้อนภาพบริบทขององค์กรได้อย่างชัดเจน นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ และเป็นกลไกสำคัญในการวัดผลผลกระทบของการดำเนินงาน การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยจำเป็นต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถกำหนดความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญนี้ มีเทคนิคหลากหลายวิธีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ เช่น การพิจารณาขนาดของความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่ต้องการให้เป็น การวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรืออุปสรรคต่อความต้องการจำเป็น การประเมินระดับความยากง่ายในการจัดการกับความต้องการจำเป็น การพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ของระบบ และ

การประเมินค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา การเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมจะชี้นำอยู่กับบริบทและลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการประเมิน

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐ หรือในกำกับของรัฐที่เปลี่ยนประเภทจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษา และเน้นผลิตบัณฑิตสายวิชาชีพ และส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพขั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่มีเครือข่ายสถาบันอาชีวศึกษาที่เทียบโอนผู้สำเร็จประกาศนียบัตรชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี

กลุ่มตัวอย่างมีการกำหนดเกณฑ์คัดเข้ากลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการค้าระหว่างประเทศ ที่เป็นหลักสูตรสองภาษา หรือหลักสูตรนานาชาติ และมีกิจกรรมหรือหลักสูตรที่มีความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 9 แห่ง แห่งละ 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 45 คน แบ่งเป็น (1) กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ จำนวน 7 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 35 คน ประกอบด้วย (1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และ (7) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 2 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย (1) มหาวิทยาลัยสยาม และ (2) สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศ ตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และความซัดเจนของภาษา โดยเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความซัดเจนของภาษา ที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC และผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน ชุดที่ 2 กลุ่มสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัสหนังสือรับรอง 319/66 คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารวิชาการ และการฝึกประสบการณ์ จำนวน 73 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามผ่าน Google Form โดยผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตจากคณะกรรมการบริหารธุรกิจ และประสานงานผ่านเลขานุการคณะกรรมการบริหารธุรกิจเพื่อขออีเมลในการติดต่ออาจารย์ประจำหลักสูตร จากนั้นส่ง QR code ของแบบสอบถามพร้อมเอกสารซึ่งเจวิชการพิทักษ์สิทธิ ป้องกันความเสี่ยง และรักษาความลับแก่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบ

การวิเคราะห์ข้อมูลความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการฝึกประสบการณ์ วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการแปลความหมายระดับคะแนนเฉลี่ยในช่วงคะแนนตามเกณฑ์ 5 ระดับแทน 5 ความหมายคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น ด้วยสูตรคำนวณเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2552) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{modified} = (I-D)/D$$

$PNI_{modified}$ = ตัวชี้วัดดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority needs index)

I = ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (Importance)

D = ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of success)

และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย (Results)

ตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับที่
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	3.08	4.50	0.43	2	3.36	4.55	0.37	3
1. พื้นที่การเรียนรู้	3.08	4.38	0.45	2	3.11	4.41	0.43	2
1) การจัดการเรียนรู้ออนไลน์	3.97	4.00	0.01	5	3.75	4.43	0.18	5
2) แหล่งเรียนรู้ที่สร้างประสบการณ์	2.91	4.45	0.52	3	3.33	4.43	0.33	4
3) พื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริง	2.97	4.45	0.49	4	3.00	4.71	0.57	2
4) ชุมชนเสมือนจริง	2.82	4.32	0.53	2	2.80	4.00	0.42	3
5) พื้นที่การเรียนรู้นอกรห้องเรียน	2.74	4.68	0.71	1	2.70	4.50	0.66	1

ตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (ต่อ)

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่
2. การเตรียมความพร้อม	3.58	4.56	0.29	3	3.88	4.67	0.18	3
6) อาจารย์มีประสบการณ์	2.88	4.62	0.60	1	3.60	4.57	0.26	2
7) อาจารย์ให้ความร่วมมือ	3.97	4.60	0.16	6	4.00	4.71	0.18	4
8) ใช้ภาษาอังกฤษในการสอน	3.73	4.62	0.24	5	4.60	4.75	0.03	7
9) รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี	3.13	4.68	0.49	2	4.00	4.71	0.17	5
10) เข้าใจเป้าหมายความร่วมมือ	3.22	4.55	0.41	4	4.00	4.67	0.16	6
11) การจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.13	4.50	0.09	9	3.78	4.71	0.10	6
12) โครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี	4.12	4.63	0.12	7	3.80	4.71	0.23	3
13) ตั้งคณฑ์กรรมการทั้งสองสถาบัน	3.11	4.54	0.45	3	3.80	4.71	0.23	3
14) มีหน่วยงานให้คำปรึกษา	3.97	4.37	0.10	8	3.40	4.57	0.34	1
3. การรับนักศึกษา	2.60	4.52	0.57	1	3.11	4.58	0.51	1
15) คณะกรรมการมีส่วนร่วม	2.14	4.32	1.02	2	2.50	4.40	0.76	2
16) กำหนดเกณฑ์การตัดเลือก	4.03	4.62	0.14	5	4.00	4.75	0.18	4
17) มีหลักสูตรระดับสั้น	3.05	4.57	0.49	3	3.40	4.50	0.32	3
18) กำหนดแนวทางปฏิบัติการเทียบโอน	3.90	4.62	0.18	4	3.40	4.50	0.32	3
19) พิจารณาการเทียบโอนโดยใช้แฟ้ม	2.16	4.47	1.06	1	2.30	4.60	1.00	1
สะสมงานเชิงวิชาการ								

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ในภาพรวม ความต้องการจำเป็นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐอยู่ในอันดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.43$) และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.37$) โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

4. พื้นที่การเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.45$ และ 0.43) พบร่วมกัน ว่า การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุดสำหรับสถาบันทั้งสองกลุ่ม ($\bar{x} = 3.97$ และ $\bar{x} = 3.75$) ในขณะที่สถาบันภาครัฐ พื้นที่การเรียนรู้นักเรียนมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) ส่วนภาคเอกชน พื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Space) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น

พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของภาครัฐและเอกชน คือ พื้นที่การเรียนรู้นอกห้องเรียน ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น 0.71 และ 0.66

5. การเตรียมความพร้อม ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.29$ และ 0.18) โดยสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ พบว่า การจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.13$) ในขณะที่อาจารย์ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) และอาจารย์มีประสบการณ์ทางการสอนและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.60$) ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า อาจารย์สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$ และ $\bar{x} = 4.75$) ในขณะที่สถาบันมีหน่วยงานให้คำปรึกษาด้านการสร้างนวัตกรรมการสอน มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.34$)

6. การรับนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.57$ และ 0.51) พบว่า สถาบันภาครัฐและเอกชนกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่เข้มงวด มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.03$ และ $\bar{x} = 4.00$) รวมถึงมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด เช่นกัน ($\bar{x} = 4.62$ และ $\bar{x} = 4.75$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชนเหมือนกัน คือ สถาบันพิจารณาการเทียบโอนโดยใช้เพิ่มสะสมงานเชิงวิชาการ ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็น 1.06 และ 1.00

จากการวิจัยด้านการบริหารจัดการหลักสูตร สามารถวิเคราะห์แนวทางการยกระดับการศึกษาไทย สู่สากล ได้ดังนี้ 1) การให้ความสำคัญกับพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการเรียนรู้เสมือนจริง แสดงถึงการเปลี่ยนผ่านจากการจัดการศึกษาที่เน้นห้องเรียนแบบดั้งเดิมไปสู่รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและทักษะดิจิทัลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน 2) ในด้านการเตรียมความพร้อม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ทั้งในเรื่องการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เสริมสร้างขีดความสามารถทางวิชาการและภาษาสากลของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และความสามารถในการผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับตลาดแรงงาน รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ และ 3) การรับนักศึกษา เน้นกระบวนการคัดเลือกอย่างมีคุณภาพ และการส่งเสริมการใช้ เพิ่มสะสมงานเชิงวิชาการเป็นเกณฑ์สำคัญ สะท้อนการขันรับแนวโน้มการศึกษาในระดับสากลที่ให้ความสำคัญกับการประเมินสมรรถนะเชิงลึกมากกว่าการพิจารณาจากผลคะแนนสอบเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการ

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่
ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.47	4.56	0.34	3	3.38	4.58	0.40	2
1. รูปแบบการเรียนการสอน	3.44	4.57	0.34	4	3.28	4.50	0.38	3
20) นำความรู้ที่ได้มาแบ่งปัน	3.11	4.73	0.52	2	3.10	4.46	0.43	4
21) บูรณาการเป้าหมายและเนื้อหา	3.37	4.80	0.42	4	3.20	4.80	0.50	3
22) เรียนรู้แบบผสมผสาน	4.07	4.42	0.08	7	3.90	4.70	0.20	7
23) ผสานทฤษฎีกับประสบการณ์	3.34	4.32	0.29	6	2.70	4.50	0.66	1
24) ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้	3.22	4.48	0.39	5	3.20	4.50	0.40	5
25) ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาเชื่อมโยง	3.11	4.63	0.48	3	3.10	4.70	0.51	2
26) เรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.26	4.53	0.06	8	3.80	4.80	0.26	6
27) การเรียนแบบไม่ประจำเวลา	3.06	4.67	0.53	1	3.30	3.60	0.09	8
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.35	4.50	0.44	1	3.31	4.53	0.47	2
28) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	3.08	4.60	0.49	6	3.30	4.83	0.46	3
29) ผสานการทำงานกับการศึกษา	3.05	4.57	0.50	5	3.30	4.43	0.34	8
30) แสดงความสามารถและทักษะ	4.13	4.37	0.05	13	2.60	4.83	0.85	2
31) จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาจารย์ที่มีความประสบการณ์และความสนใจต่อกัน	3.20	4.40	0.37	9	2.40	4.71	0.96	1
32) ส่งเสริมทักษะทางสังคม	3.02	4.55	0.51	4	3.30	4.33	0.31	9
33) การเรียนรู้แบบนำตนเอง	3.20	4.63	0.44	7	3.20	4.43	0.38	6
34) เสริมสร้างพลังการเรียนรู้	3.08	4.33	0.40	8	3.70	4.17	0.12	12
35) ฝึกปฏิบัติโดยใช้งานเป็นรูปแบบ	4.04	4.39	0.08	12	4.30	4.50	0.04	13
36) ผู้เรียนมีส่วนในการออกแบบ	2.62	4.34	0.65	1	3.10	4.43	0.42	5
37) ใช้ห้องเรียนสมรรถนะจริง	2.94	4.50	0.53	3	3.50	4.71	0.35	7
38) ปฏิบัติการร่วมกับภายนอก	4.21	4.67	0.10	11	3.70	4.43	0.19	11
39) จัดหลักสูตรระยะสั้นที่ทันสมัย	2.88	4.55	0.57	2	3.30	4.71	0.43	4
40) จัดชั้นเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ตามความสนใจและความสนใจของผู้เรียน	4.19	4.66	0.11	10	3.40	4.40	0.29	10

ตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารงานวิชาการ (ต่อ)

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่
3.การจัดการเนื้อหา	3.44	4.65	0.36	3	3.66	4.62	0.28	4
41) เนื้อหารายวิชาดีจุดมุ่งหมาย	3.55	4.61	0.29	5	4.00	4.90	0.22	4
42) เนื้อหารายวิชาทันสมัย	3.08	4.64	0.50	1	3.30	4.50	0.36	2
43) ร่วมมือกับภาคธุรกิจและ อุตสาหกรรม	3.22	4.60	0.42	3	4.30	4.70	0.09	6
44) บูรณาการและเชื่อมโยงสาขา	3.25	4.70	0.44	2	3.20	4.70	0.46	1
45) เรียนรู้กับการฝึกประสบการณ์	4.22	4.67	0.10	6	3.80	4.50	0.18	5
46) ให้ความสำคัญกับทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยี	3.34	4.67	0.39	4	3.40	4.60	0.35	3
4.การประเมินผล	3.31	4.57	0.39	2	3.22	4.65	0.49	1
47) ประเมินความรู้ ทัศนคติ ทักษะ	3.20	4.63	0.44	4	3.40	4.71	0.38	3
48) สองสถาบันมีส่วนในการประเมิน	3.11	4.60	0.48	1	2.20	4.40	1.00	1
49) ประเมินผู้เรียนด้านกระบวนการ เรียนรู้ กระบวนการคิด และสมรรถนะ	3.14	4.63	0.47	2	3.60	4.57	0.26	4
50) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้แก่ อาจารย์ ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมชั้น ผู้เรียนและผู้ประกอบการ	3.05	4.47	0.46	3	3.20	5.00	0.56	2
51) ให้ข้อมูลย้อนกลับหลังประเมิน	4.03	4.50	0.11	5	3.70	4.57	0.23	5
5.การประกันคุณภาพการศึกษา	3.83	4.54	0.20	5	3.50	4.60	0.38	3
52) การจัดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	4.13	4.62	0.11	3	3.90	4.50	0.15	5
53) การดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถาบัน	4.25	4.68	0.10	4	3.90	4.70	0.20	4
54) สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา หลักสูตร หรือสาขาวิชา	4.38	4.53	0.03	6	3.80	4.60	0.21	3
55) สองฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานและตัวชี้วัด	3.02	4.54	0.50	1	2.20	4.67	1.12	1
56) แจ้งผลแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.13	4.50	0.08	5	4.00	4.50	0.12	6
57) หน่วยงานรัฐ เอกชน องค์กร วิชาชีพ และภาคอุตสาหกรรมมีส่วนร่วม ในการประเมินตนเอง	3.11	4.37	0.40	2	3.20	4.67	0.45	2

ด้านการบริหารงานวิชาการ

ในภาพรวม ความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.34$) และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.40$) โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอน ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 4 ($PNI_{modified} = 0.34$) พบว่า การสอนแบบประสานเวลาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียน โต้ตอบกันแบบเรียลไทม์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.38$) พบว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานออนไลน์และอффไลน์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 3.90$) ในขณะที่การบูรณาการเป้าหมายและเนื้อหาในการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจแบบเชื่อมโยงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด สำหรับสถาบันภาครัฐและเอกชน ($\bar{x} = 4.80$ และ $\bar{x} = 4.80$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด ของภาครัฐ คือ การเรียนแบบไม่ประสานเวลาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($PNI_{modified} = 0.53$) ตามลำดับ ส่วนภาคเอกชน คือ การเรียนรู้แบบโมดูลที่ผสานทฤษฎีอุดมศึกษา กับประสบการณ์อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติจริง ($PNI_{modified} = 0.66$)

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.44$) พบว่า กิจกรรมปฏิบัติการร่วมกับองค์กรภายนอก เพื่อให้ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์จริง มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$ และ $\bar{x} = 4.67$) และความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมตามความสนใจ ($PNI_{modified} = 0.65$) ส่วนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.47$) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาความเชี่ยวชาญผ่านการฝึกปฏิบัติโดยใช้งานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$) ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันพันธมิตร และกิจกรรมที่แสดงออกซึ่งความสามารถและทักษะที่เกิดจากเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) และ ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาจารย์ที่มีความประสบการณ์และความคุ้มค่าแตกต่างกัน ($PNI_{modified} = 0.96$)

3. การจัดการเนื้อหา ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.36$) พบว่า การจัดหน่วยการเรียนรู้ควบคู่กับการฝึกประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.22$) ในขณะที่ เนื้อหารายวิชาบูรณาการและเชื่อมโยงศาสตร์หลากหลายสาขา มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) ด้านของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 4 ($PNI_{modified} = 0.28$) ซึ่งพบว่า การส่งเสริมความร่วมมือกับภาครัฐกิจและอุตสาหกรรมในการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$) ในขณะที่ การจัดการเนื้อหารายวิชาด้วยดุลmuงหมายของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า

ภาครัฐและเอกชนมีความต้องการจำเป็น 2 อันดับแรกเหมือนกัน คือ ความต้องการเนื้อหารายวิชาทันสมัยและเหมาะสมตามยุคสมัย ($PNI_{modified} = 0.50$ และ 0.36) และเนื้อหารายวิชาบูรณาการและเชื่อมโยงหลากหลายสาขา ($PNI_{modified} = 0.44$ และ 0.46)

4. การประเมินผล ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 ($PNI_{modified} = 0.39$) และด้านของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ($PNI_{modified} = 0.49$) โดยสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการประเมินพร้อมเสริมแรงการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.03$ และ $\bar{x} = 3.70$) ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของภาครัฐมี 2 ประเด็น คือ การประเมินผลผู้เรียนใน 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ และทักษะ และการประเมินผู้เรียนด้านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด และสมรรถนะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.63$) การประเมินผู้เรียนด้านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด และสมรรถนะที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.63$) ส่วนภาคเอกชน พบว่า ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้แก่ อาจารย์ ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมชั้น ผู้เรียนและผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน เมื่อเทียบกัน คือ กรรมการจากสถาบันมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.48$ และ 1.00)

5. การประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 5 ($PNI_{modified} = 0.20$) พบว่า การประเมินมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา หลักสูตร หรือสาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) ส่วนสถาบันเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 ($PNI_{modified} = 0.38$) พบว่า การแจ้งผลประกันคุณภาพแก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.00$) ในขณะที่สถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน มีการประกันคุณภาพมุ่งประเมินผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถาบัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$ และ $\bar{x} = 4.70$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของสถาบันภาครัฐและเอกชนเมื่อเทียบกัน คือ สถาบันทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินคุณภาพ หน่วยงานรัฐ เอกชน องค์กรวิชาชีพ ($PNI_{modified} = 0.50$ และ 1.12)

จากการวิจัยด้านการบริหารงานวิชาการ มีแนวทางการยกระดับการศึกษาไทยสู่สากล ได้ดังนี้
 1) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนแบบไม่ประสานเวลา และการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทุกภูมิภาคกับประสบการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการศึกษาสากลในยุคดิจิทัลที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถเรียนรู้ข้ามขอบเขตเวลาและสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงจากภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม สะท้อนถึงแนวโน้มของการสร้างบัณฑิตที่มีความพร้อมเชิงวิชาชีพและสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานระดับนานาชาติได้ ทั้งนี้ยังเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร 3) การจัดการเนื้อหาให้มีความทันสมัยและบูรณาการข้ามศาสตร์ ตอบรับกับความต้องการของโลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และแนวโน้มของ Global

Competency ที่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ความรู้จากหลายสาขา 4) ในด้านการประเมินผล เน้นการประเมินผลในหลายมิติและการมีส่วนร่วมจากหลากหลายภาคส่วน เช่น ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เนื่องจากช่วยสะท้อนสมรรถนะที่แท้จริงของผู้เรียน และสร้างความเชื่อถือในคุณภาพของบัณฑิต และ 5) การประกันคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพแบบมีส่วนร่วม และการกำหนดมาตรฐานร่วมกับภาคธุรกิจ องค์กรวิชาชีพ และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง Quality Assurance & Accreditation ของสถาบันอุดมศึกษาในระดับนานาชาติ ที่มุ่งเน้นความโปร่งใส และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการศึกษาไทยในสายตาของประเทศโลก

ตารางที่ 3

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการฝึกประสบการณ์

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่
ด้านการฝึกประสบการณ์	3.31	4.62	0.51	1	3.38	4.67	0.43	1
1. การวางแผนการฝึกประสบการณ์	3.39	4.59	0.71	1	3.29	4.82	0.57	1
58) เชื่อมต่อผู้ประกอบการ	4.45	4.54	0.02	3	2.80	5.00	0.78	3
59) กำหนดด้วตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมินผลการฝึกประสบการณ์	4.60	4.68	0.01	4	4.80	5.00	0.04	4
60) วางแผนการฝึกประสบการณ์ตามแนวทาง Backward Design	4.60	4.65	0.01	4	5.00	5.00	0.00	5
61) วางแผนและเตรียมการฝึกประสบการณ์แบบออนไลน์	1.22	4.54	2.72	1	2.24	4.66	1.08	1
62) แนะนำแหล่งฝึกประสบการณ์	2.60	4.65	0.78	2	2.40	4.70	0.95	2
2. การจัดการเรียนรู้ชิ้งประสบการณ์	3.01	4.63	0.57	2	3.57	4.55	0.31	4
63) เรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน	2.80	4.82	0.72	2	3.60	4.50	0.25	2
64) จำลองสถานการณ์ในที่ทำงาน	2.74	4.77	0.74	1	4.20	4.61	0.09	4
65) เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง	3.85	4.82	0.25	4	3.90	4.60	0.17	3
66) เสริมสร้างความรู้และทักษะ	2.65	4.11	0.55	3	2.60	4.50	0.73	1
3. การให้คำปรึกษาและการเตรียมความพร้อม	3.68	4.66	0.28	4	3.56	4.56	0.33	3
67) กำหนดบทบาทอาจารย์	3.91	4.85	0.24	2	3.80	4.60	0.21	2
68) ร่วมมือกับสถานประกอบการ	4.02	4.60	0.14	3	4.20	4.50	0.07	3
69) แลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า ผู้ประกอบการ	3.11	4.54	0.45	1	2.70	4.60	0.70	1

ตารางที่ 3

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ด้านการฝึกประสบการณ์ (ต่อ)

ประเด็น	สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ				สถาบันอุดมศึกษาเอกชน			
	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่	ปัจจุบัน (\bar{x})	พึงประสงค์ (\bar{x})	PNI	ลำดับ ที่
4. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์	3.16	4.62	0.49	3	3.12	4.75	0.53	2
70) ประเมินทักษะ การใช้ความรู้และประสบการณ์ ทัศนคติที่ดีต่อการทำงานสังคม และองค์กร	2.91	4.57	0.57	2	3.00	4.70	0.56	3
71) ประเมินจากอาจารย์ และสถานประกอบการ	4.05	4.60	0.13	4	3.60	5.00	0.38	4
72) ประเมินผลจากผู้เรียน	2.74	4.68	0.70	1	2.88	4.60	0.59	1
73) นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง	2.97	4.65	0.56	3	3.00	4.70	0.57	2

ด้านการฝึกประสบการณ์

ในภาพรวม ความต้องการจำเป็นด้านการฝึกประสบการณ์ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน อยู่ในอันดับที่ 1 ($\text{PNI}_{\text{modified}} = 0.51$ และ 0.43) โดยจำแนกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. การวางแผนการฝึกประสบการณ์ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 1 ($\text{PNI}_{\text{modified}} = 0.71$ และ 0.57) โดยในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ พบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์การประเมินผลการฝึกประสบการณ์อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$ และ $\bar{x} = 4.68$) ส่วนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน การวางแผนการฝึกประสบการณ์ตามแนวทาง Backward Design โดยเริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$ และ $\bar{x} = 5.00$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า สถาบันทั้งสองกลุ่มมีความต้องการจำเป็นสูงสุดเหมือนกัน คือ การวางแผนและเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์แบบออนไลน์ ($\text{PNI}_{\text{modified}} = 2.72$ และ 1.08)

2. การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 ($\text{PNI}_{\text{modified}} = 0.57$) พบว่า กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 3.85$ และ $\bar{x} = 4.82$) ส่วนสถาบันเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 4 ($\text{PNI}_{\text{modified}} = 0.31$) พบว่า การจำลองสถานการณ์ในที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.20$ และ $\bar{x} = 4.61$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดของภาครัฐ คือ การจำลองสถานการณ์ในที่ทำงาน

(PNImodified = 0.74) ส่วนของเอกชน คือ กิจกรรมเสริมสร้างความรู้และทักษะโดยบูรณาการประสบการณ์ การเรียนรู้เดิมเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่ (PNImodified = 0.73)

3. การให้คำปรึกษาและการเตรียมความพร้อม ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 4 (PNImodified = 0.28) และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 (PNImodified = 0.33) ทั้งนี้ สถาบันทั้งสองกลุ่มนี้มีประเด็นของการให้คำปรึกษาและการเตรียมความพร้อมเหมือนกัน คือ ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดทำเพื่อส่งเสริมประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุด ($\bar{x} = 4.02$ และ $\bar{x} = 4.20$) และการกำหนดบทบาทอาจารย์ผู้ดูแลในการสังเกต ให้คำปรึกษา และสนับสนุนด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$ และ $\bar{x} = 4.60$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า สถาบันภาครัฐและเอกชนมีความต้องการจำเป็นสูงสุดเหมือนกัน คือ กิจกรรมแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างศิษย์ปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการ (PNImodified = 0.45 และ 0.70)

4. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์ ของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 3 (PNImodified = 0.49) และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับที่ 2 (PNImodified = 0.53) โดยการประเมินการฝึกประสบการณ์จากอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันมากที่สุดในสถาบันทั้งสองกลุ่ม ($\bar{x} = 4.05$ และ $\bar{x} = 3.60$) โดยสถาบันภาครัฐ การประเมินผลโครงการฝึกประสบการณ์จากผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) ในขณะที่สถาบันภาคเอกชน ประเมินการฝึกประสบการณ์จากอาจารย์ และสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{x} = 5.00$) เมื่อพิจารณาค่าความต้องการจำเป็น พบว่า สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชนมีความต้องการจำเป็นสูงสุดเหมือนกัน คือ การประเมินผลโครงการฝึกประสบการณ์จากผู้เรียน (PNImodified = 0.70 และ 0.59)

จากการวิจัยด้านการฝึกประสบการณ์ มีแนวทางการยกระดับการศึกษาไทยสู่สากล ได้ดังนี้ 1) การวางแผนการฝึกประสบการณ์อย่างเป็นระบบ เริ่มจากผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังและการเตรียมฝึกประสบการณ์แบบออนไลน์ เป็นตัวอย่างของการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้สอดรับกับแนวโน้มการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และการทำงานระยะไกล ซึ่งเป็นทักษะที่ตลาดแรงงานทั่วโลกกำลังต้องการอย่างสูง 2) การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่หลากหลาย เน้นทักษะที่ตัดแรงงานทั่วโลกกำลังต้องการ จำลองสถานการณ์ในที่ทำงาน รวมถึงการบูรณาการประสบการณ์เดิมกับการสร้างความรู้ใหม่ สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะระดับนานาชาติ ที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ส่งผลให้บัณฑิตไทยมีความสามารถเชิงปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในเวทีโลก 3) ความร่วมมือกับภาคธุรกิจและเครือข่ายสากล เน้นการให้คำปรึกษาโดยร่วมมือกับสถานประกอบการ การมีพื้นที่แลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับศิษย์เก่าและผู้ประกอบการ เป็นกลไกสำคัญในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นแนวทางที่มีแนวโน้มที่จะช่วยให้สถาบันฯ สามารถตอบสนองความต้องการตลาดโลก เพิ่มโอกาสในการมีประสบการณ์ข้ามวัฒนธรรม และ 4) การประเมินผลที่

เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีหลายภาคส่วนร่วม เน้นการประเมินจากผู้เรียน และการประเมินแบบมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายร่วมด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การบริหารงานวิชาการ และ 3) การฝึกประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไทยต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

สภาพปัจจุบันในภาพรวมของการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจ ที่มีความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยและสถาบันอาชีวศึกษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีลักษณะทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันในบางประเด็น โดยสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเริ่มสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ ทิวาน ดอนลาว (2564, 35-44) ที่กล่าวว่า การศึกษาของประเทศไทย ยังมีผู้เรียนที่ขาดความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่มีความจำเป็นต่อศักยภาพและความสามารถด้านแรงงานเมื่อเปรียบเทียบในระดับโลกและภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านโครงสร้างการบริหาร ทรัพยากรที่มีอยู่ และแนวทางการพัฒนาอาจมีความแตกต่างกันระหว่างสถาบันของรัฐและเอกชน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ มีข้อได้เปรียบในด้านความมั่นคงทางงบประมาณ การสนับสนุนจากรัฐบาล และการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาที่ครอบคลุมมากกว่า สอดคล้องกับ Agranoff and McGuire (2003, 4) กล่าวถึงความหมายของความร่วมมือว่า เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้องค์การต่างๆ เข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาที่ศักยภาพขององค์กรหนึ่งองค์กรใดเพียงองค์กรเดียวจะสามารถทำสำเร็จลุล่วงไปได้ หรือถ้าสามารถทำได้ก็อาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก และการสร้างความร่วมมือยังหมายรวมถึงการคิดค้นหรือคิดค้นทางเลือกสำหรับการแก้ปัญหาภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ที่มีอยู่ เช่น องค์ความรู้ เวลา งบประมาณ และการแข่งขัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ระบบบริหารจัดการของสถาบันของรัฐมักต้องดำเนินการภายใต้กฎระเบียบและนโยบายของภาครัฐ ซึ่งอาจมีความซับซ้อนและทำให้ขาดความคล่องตัวในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและตลาดแรงงาน นอกจากนี้ การตัดสินใจด้านนโยบายอาจต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน ทำให้การปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาเกิดขึ้นได้ช้ากว่าสถาบันเอกชน ในทางกลับกัน สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่า สามารถปรับเปลี่ยนนโยบายและหลักสูตรการเรียนการสอนได้รวดเร็ว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ จรัญญา เทพพรบัญชาภิ (2556, 25-46) กล่าวว่า บริหารงานในรูปแบบเป็นหน่วยงาน อิสระ มีฐานะเทียบเท่าคณะ มีการบริหารจัดการทั้งทางด้านการเงิน บุคลากร สถานที่ เป็นอิสระ ทำให้มีความคล่องตัวและรวดเร็วกว่า นอกจากนี้ สถาบันเอกชนยังสามารถใช้กลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อ

ดึงดูดนักศึกษาและสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือการพึงพารายได้จากค่าเล่าเรียนเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้บางสถาบันมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษา เช่น การขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือข้อจำกัดในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและ อุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าความพยายามของทั้งสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชนในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้สามารถแข่งขันในระดับสากลเป็นทิศทาง ที่มีความสอดคล้องกับความจำเป็นเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ อย่างไรก็ตาม จาก ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่มสถาบัน พบว่า ปัจจัยเชิงโครงสร้างและระบบบริหารจัดการยังคงเป็นตัว แปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการขับเคลื่อนความร่วมมือและการพัฒนาหลักสูตร แม้ สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐจะมีข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรและความมั่นคงทางงบประมาณ แต่ความท้าทาย สำคัญอยู่ที่ข้อจำกัดเชิงระบบราชการ ซึ่งส่งผลให้การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับนานาชาติเป็นไป อย่างเชื่องช้า ในขณะที่ความคล่องตัวและความยืดหยุ่นที่มากกว่าสถาบันเอกชนเป็นจุดแข็งที่ทำให้เอกชน สามารถปรับหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ทันต่อแนวโน้มตลาดโลก อย่างไรก็ตาม สถาบันเอกชน จำเป็นต้องจัดการกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะบุคลากรเชี่ยวชาญและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งอาจเป็น ปัจจัยที่ฉุดรั้งศักยภาพในการแข่งขันเชิงคุณภาพในระยะยาว ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่จะยกระดับความร่วมมือ และสร้างจุดแข็งร่วมกันระหว่างสองกลุ่มสถาบันคือการส่งเสริมกลไกความร่วมมือเชิงเครือข่ายโดยอาศัยจุด แข็งของแต่ละฝ่าย นอกเหนือนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่าการเสริมสร้างทักษะด้านภาษาอังกฤษ และทักษะข้ามวัฒนธรรม ควรเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในหลักสูตรที่มีความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและการกำกับติดตามอย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถสะท้อน ความสามารถเชิงสมรรถนะได้อย่างแท้จริง จะเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการจัดการหลักสูตร บริหารธุรกิจที่มีความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้สามารถตอบโจทย์การยกระดับการศึกษาไทยสู่ มาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน

สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการพัฒนาไปสู่ระบบ การศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ใน สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม มุ่งเน้นที่การเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและ ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้ทันสมัยและยืดหยุ่นมากขึ้น สอดคล้องกับ Deloitte Insights Center for Higher Education Excellence (2021) กล่าวว่า ไอบริดแคมปัสช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถก้าวข้าม การจัดการเรียนการสอนเพียงในห้องเรียน และเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างรากฐานสำหรับการจัดการศึกษาใน อุดมศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวมากขึ้น เพื่อรับผู้เรียนที่มีความต้องการต่างกัน ทั้งยังตอบสนอง อย่างรวดเร็wt ต่อความต้องการทักษะและสมรรถนะในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไป ไอบริดแคมปัสสามารถสร้าง สถาบันให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยขยายการเข้าถึงและปรับปรุงผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอน ขณะที่สถาบันเอกชน มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงทางการเงินเพื่อเป็นงบประมาณในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ หลากหลายและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถแข่งขันกับสถาบันของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับ สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2561, 10-30) กล่าวว่า การมีแหล่งเงินและงบประมาณในการสนับสนุน การบริหารหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่กำหนดไว้สำหรับทั้ง สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชนมีความชัดเจนและตอบสนองต่อผลวัตถุของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตบัณฑิตในปัจจุบันและอนาคตอย่างเป็นรูปธรรม การที่ สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐมุ่งเน้นพัฒนาความคล่องตัวและความยืดหยุ่นผ่านการปรับโครงสร้างหลักสูตรและ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับกระแสการปฏิรูปอุดมศึกษาในระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิด Hybrid Campus ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้หลากหลาย รูปแบบ ทั้งในเชิงเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เฉพาะบุคคลซึ่งเป็นหนึ่งใน หัวใจของ Education 4.0 และการเตรียมความพร้อมบัณฑิตสำหรับตลาดแรงงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นว่า ทั้งสถาบันของรัฐและเอกชนควรสร้างพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับสถาบัน ต่างประเทศและภาคอุตสาหกรรม มากขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และขยายเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับการศึกษาของประเทศไทย

ความต้องการจำเป็น พบว่า สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการที่คล้ายคลึงกันใน บางด้าน เช่น ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ให้กับนักศึกษาจากทุกภูมิภาค และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรับรู้รูปแบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับ สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2561, 20-35) กล่าวว่า การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพตลอดจนเนื้อหา สาระของหลักสูตรให้มีความทันสมัยและไม่หยุดนิ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการบริหารหลักสูตร และ คณะกรรมการการอุดมศึกษา (2560, 5-10) กล่าวว่า สาระของรายวิชาในหลักสูตรคือการออกแบบหลักสูตร และกำหนดสาระของรายวิชาที่มีความทันสมัยและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนดไว้ เพื่อให้ ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ตามเป้าหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ความต้องการจำเป็นที่ แตกต่างกันระหว่างสถาบันภาครัฐและเอกชน คือ สถาบันภาครัฐอาจต้องการการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นและลดอุปสรรคจากการบริหาร ขณะที่สถาบันเอกชนมีความต้องการในการ สนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างสถาบันและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง การศึกษาคุณภาพสูงให้กับนักศึกษาที่มีข้อจำกัดทางการเงิน โดยผู้วิจัยเห็นว่า ภาคร่วมสะท้อนถึงจุดร่วมและ จุดต่างที่สำคัญระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการออกแบบนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาการอุดมศึกษาไทยในอนาคต ในด้านจุดร่วม ผู้วิจัยเห็นว่าความต้องการในการพัฒนาคุณภาพ ของบุคลากร การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนรู้ เป็นพิธีทางที่ตอบโจทย์ความ เปลี่ยนแปลงของบริบทโลกอย่างมีนัยสำคัญ เพราะปัจจุบันตลาดแรงงานต้องการบัณฑิตที่ไม่เพียงแต่มีความรู้ เชิงลึก แต่ยังต้องมีทักษะดิจิทัล ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะข้ามวัฒนธรรม ที่สามารถปรับตัวได้ใน เศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมโลกกว้าง อย่างไรก็ตาม ในด้านจุดต่าง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเด็นความต้องการ ของสถาบันภาครัฐที่เน้นการปฏิรูประบบบริหารและการลดข้อจำกัดเชิงโครงสร้างราชการ เป็นเรื่องที่ต้องได้รับ การสนับสนุนเชิงนโยบายอย่างจริงจัง เพราะข้อจำกัดนี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความคล่องตัวและความสามารถใน

การปรับตัวของสถาบันต่อแนวโน้มใหม่ของการศึกษา หากยังคงยึดติดกับระบบราชการแบบเดิม การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ๆ ที่มีความทันสมัยและตอบโจทย์ตลาดแรงงานโลกอาจทำได้ลำบาก และไม่ทั่วถึง ในทางกลับกัน ความต้องการของสถาบันเอกชนที่เน้นการสนับสนุนทางการเงินและการลดความเหลื่อมล้ำเชิงทรัพย์ เป็นประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรได้รับการสนับสนุนเชิงโครงสร้างจากภาครัฐ ผ่านนโยบายส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ-เอกชน รวมถึงโครงสร้างที่สนับสนุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีข้อจำกัดทางการเงิน ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาคุณภาพสูง

สรุป (Conclusion)

จากการวิจัยพบว่า สถาบันจุฬาภรณ์ในภาพรวมของการจัดการหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างศักยภาพของนักศึกษาให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงาน ด้านสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน มีความต้องการพัฒนาไปสู่ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความต้องการจำเป็นในด้านความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษาจากทุกภูมิภาค และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรับรู้แบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารระดับหลักสูตรหรือสถาบันการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพื้นที่การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ได้แก่ ภาครัฐควรเน้นการส่งเสริม พื้นที่การเรียนรู้นอกห้องเรียน และเอกชนควรพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Space) รวมถึงพัฒนาการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษ และสร้างหน่วยงานสนับสนุนนวัตกรรมการสอน เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้พัฒนาหรือออกแบบหลักสูตร สามารถนำค่าความต้องการจำเป็นไปใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจพัฒนาองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ เพิ่มสัดส่วนกิจกรรมภาคสนาม ผนวกกิจกรรมเสนอื่องจริงในรายวิชา และเพิ่มการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อการเทียบโอนหน่วยกิต

2) ด้านการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้สอน สามารถพัฒนาวิธีการสอนตามผลการวิจัย เช่น ส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ พัฒนากิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมออกแบบเอง หรือร่วมมือกับองค์กรภายนอก และปรับเนื้อหาให้ทันสมัย เช่น โยงหลักศึกษาศาสตร์ รวมถึง หน่วยประกันคุณภาพหรือผู้ประเมินหลักสูตร สามารถนำผลการวิจัยมาปรับเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงสมรรถนะ เช่น ประเมินผู้เรียนในมิติต่างๆ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของหล่ายภาคส่วน

3) ด้านการฝึกประสบการณ์ สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกงาน หรือ สถานประกอบการคู่ความร่วมมือ สามารถร่วมกันวางแผนฝึกงานอย่างมีระบบโดยการใช้แนวทาง Backward Design เพื่อเน้นผลลัพธ์ การเรียนรู้ พัฒนาแพลตฟอร์มฝึกงานออนไลน์ จัดให้มีพื้นที่ฝึกงาน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านที่มีความจำเป็นมาก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง
- 2) ควรมีการเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ และเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนาคุณภาพการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ
- 3) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่เป็นมาตรฐานและเป็นต้นแบบ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญญาณรัช เทโธติวัศน์. (2562, 7 พฤษภาคม). ผลการจัดอันดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยดัชนี *EF English Proficiency Index* ปี 2019. <https://thestandard.co/ef-english-proficiency-index-2019>

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

จรัญญา เทพพรบัญชาภิ. (2556). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 23(2), 25-46. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pyu/article/view/135394>

ทิวา ดอนล้า, สมพร เพื่องจันทร์, เพ็ญศรี ฉรินัง และ วิวัฒน์ กรมดิษฐ์. (2564). อนาคตแรงงานไทยภายใต้ภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 9(1), 35-44. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/article/view/248766>

ภัทรารอนน์ นิลแก้วบริชญ์. (2559). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา. [https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/11560/1/54820015.pdf](https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/1234567890/11560/1/54820015.pdf)

ศิริพร อาจปักษา. (2557). การประเมินความต้องการจำเป็น: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุบรรณ เอี่ยมวิจารณ์. (2561). การบริหารจัดการหลักสูตรในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวินล ว่องวานิช. (2552). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). *Collaborative public management: New strategies for local governments*. Georgetown University Press.

CEDEFOP. (2023). *Supporting learning pathways: Building bridges between VET and higher education*. Publications Office of the European Union.

Dziuban, C., Graham, C. R., Moskal, P. D., Norberg, A., & Sicilia, N. (2018). Blended learning: The new normal and emerging technologies. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 15(3), 213-240. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0087-5>

European Commission. (2021). *European skills agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience*. Publications Office of the European Union. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>.

Gudoniene, D, Staneviciene, E, Huet, I, Dickel, J, Dieng, D, Degroote, J, Rocio, V, Butkienė, R & Casanova, D. (2025). Hybrid Teaching and Learning in Higher Education: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, 17(2), 756. <https://doi.org/10.3390/su17020756>

ILO. (2021). *Skills for a resilient youth in the era of COVID-19 and beyond*. International Labour Organization. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2020/07/wysd_2020_concept_note_final.pdf

Fleacă, B, Fleaca, E & Osiceanu Maiduc, S. (2022). Digital Transformation and Current Challenges of Higher Education. *TEM Journal*, 11(3), 1235-1241. https://www.temjournal.com/content/113/TEMJournalAugust2022_1235_1241.pdf

McLaughlin, P., & Mills, A. (2011). Combining vocational and higher education studies to provide dual parallel qualifications – an Australian case study. *Journal of Vocational Education and Training*, 63(1), 77–86. <https://doi.org/10.1080/13636820.2010.541563>

Istenič, A. (2024). Blended learning in higher education: the integrated and distributed model and a thematic analysis. *Discover Education*, 3, 165. <https://doi.org/10.1007/s44217-024-00239-y>

Nazzi, A. (2019). Collaboration for transition between TVET and university: a proposal. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 20(8), 1428-1443. <http://dx.doi.org/10.1108/IJSHE-10-2018-0197>

OECD. (2021). *Education at a Glance 2021: OECD Indicators*. OECD Publishing.

OECD. (2022). Strengthening Apprenticeship in Scotland, United Kingdom. *OECD Reviews of Vocational Education and Training*. OECD Publishing, Paris.

<https://doi.org/10.1787/2db395dd-en>

Selingo, J., Clark, C., & Noone, D. (2021). *The hybrid campus: Three major shifts for the future of higher education*. Deloitte Insights.

[https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/articles/6756_CGI-Higher-ed-COVID.pdf](https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/articles/6756_CGI-Higher-ed-COVID/DI_CGI-Higher-ed-COVID.pdf)

UNESCO. (2020). *Embracing a culture of lifelong learning: Contribution to the Futures of Education initiative*. UNESCO Institute for Lifelong Learning.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374112>

Wibrow, Bridget. (2022). VET and higher education pathways – do outcomes differ for the same occupation? NCVER. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED623391.pdf>

World Economic Forum. (2020). *The future of jobs report 2020*.

https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf

Yorke, M., & Knight, P. T. (2006). *Embedding employability into the curriculum*. Higher Education Academy.